

ఓ3మ

శ్రాద్ధ నిర్ణయము

ఉభయ భాషా ప్రవీణ
జాన్తి వేంకట నరసింహారావు

ప్రకాశకులు :
ఆర్య సమాజము - కూచిపూడి
గుంటూరు జిల్లా

అంబాదర్శన గ్రంథమాల - 34

ద్వితీయ ముద్రణము - 1000

సర్వస్వామ్యములు : ఆర్యసమాజము, కూచిపూడి

విక్రమనామ సంవత్సర ఫాల్గుణ - ఫిబ్రవరి, 2001

మూల్యము : రూ. 7=00

ప్రతులకు :

- 1) మాశెట్టి శ్రీనివాస్, Shop No. 5, మాశెట్టి బిల్డింగ్,
3-3-736 to 740, కంచరి బజార్, సికింద్రాబాద్ - 3. ఫోన్ : 781 2904
- 2) ఆర్యసమాజము, కూచిపూడి - 522 313 (తెనాలి తాలూకా)
- 3) వైదిక సాహిత్యభండార్, సుల్తాన్ బజార్, హైదరాబాద్.

Designed & Printed at :
PRINTSHOP
Sec'bad. Ph : 7812904

విషయ సూచిక

1. మృతక శ్రాద్ధ విచారణ

1. మృతక శ్రాద్ధము ముక్తిదాయకమా ? 2
2. మరణించిన జీవుడు స్వకర్మానుసారము - ఏదోయొక యోనియందు ప్రవేశించును. 4
3. బ్రాహ్మణాది వర్ణములకు మృతాశౌచనిర్ణయమున వ్యత్యాసమెందులకు ? 7
4. శ్రాద్ధము పెట్టినను ప్రేత నరకమునకే పోవుచున్నాడు 8

2. దశగాత్రపిండము

1. యాతనా శరీరము 9
2. శిలోద్వాసన క్రియ 11
3. దశగాత్రపిండము గరుడపురాణముచేతనే ఖండింపబడుచున్నది 13
4. మృతాశౌచము - వపనము. 13

3. ఏకాదశాహము

1. గోవృషభ వివాహము. 14
2. వృషభాంకనము - ఎద్దును కాల్చుట 14
4. ద్వాదశాహము - సపిండికరణము
1. వైతరణీ గోదానము 16
2. స్వర్గ పాథేయము 18
3. యమ లోకము 19
4. దానములు 20

5. కర్తవ్యము

1. పితృయజ్ఞము 24
2. పితర శబ్దార్థము 27
3. పితృపక్షము 29
4. సారాంశము 30

శ్రాద్ధ నిర్ణయము

యాం మేధాం దేవగణాః పితరశ్చ పాసతే ।

తయా మామద్య మేధయాగ్నే ! మేధావినం కురుస్వాహా ॥

1. మృతక శ్రాద్ధ విచారణ

మృతక శ్రాద్ధము నేడు గరుడపురాణము ననుసరించి జరుగుచున్నది. ఇందు ప్రధానముగా "1. దశగాత్ర పిండము 2. ఏకాదశాహము 3. ద్వాదశాహము-నవపిండీకరణము" అని మూడు విధములుగా విధి కనబడుచున్నది. దీనికి సంబంధించిన వేదమంత్ర మొక్కటియు కానరాదు. విశేషించి పురాణములందు ఖండనకూడ కనబడుచున్నది.

మృతకశ్రాద్ధము వైదికమా? అవైదికమా? అవైదిక మయినను ప్రయోజనకారియా ? ఇహలోక-ఈ జన్మ-మునగాని, పరలోక-పరజన్మమున గాని దీనివలన జీవుని కేమైన ఉపకారము - మేలు కలుగుచున్నదా ? లేకున్న వ్యయ ప్రయాసములకోర్చి యేల దీనిని జరుపవలెను ? శ్రాద్ధమనగా నేమి ? ఇత్యాది విషయములను హేతువులతో, ప్రమాణములతో పరిశీలించి నిర్ణయించుటయే యీ వ్యాసముయొక్క ముఖ్యాభిప్రాయము.

మొదట మృతక శ్రాద్ధమును గురించి స్థూలముగా సాధారణ విషయముల పరిశీలంతము.

1. మృతక శ్రాద్ధము ముక్తిదాయకమా ?

కర్మకర్త-కర్మచేయువాడు-స్వతంత్రుడు. 'స్వతంత్రః కర్తా' అని పాణినీయ సూత్రము. కర్మకు తగిన ఫలముండును. అది కర్తకు లభింపవలెను. ఇది యీశ్వరీయ నియమము. పుత్రుడు పెట్టిన మృతక శ్రాద్ధమువలన ప్రేతయైన -చనిపోయిన - తండ్రికి ముక్తి లభించునని చెప్పినచో అతడు చేసిన యితర పుణ్యపాపముల గతియేమి ? వాని ఫలమెవ డనుభవించును ? అవియు గతించిన తండ్రికే లభించునా ? లేక శ్రాద్ధాదు లొనర్చిన పుత్రునకు లభించునా?

చూడండి. ధనికుడైన పాపి యొకడు చనిపోవు ననుకొందము. అతని పుత్రుడు పెద్దగ ధనము వెచ్చించి శ్రాద్ధము పెట్టును. అప్పుడతనికి-తండ్రికి-ముక్తి కలుగును గదా ! ముక్తి లభించుటకు తగిన పుణ్యకర్మలేవియు నాతడు చేయలేదు. చేయని కర్మల ఫలము నాతడు పొందినాడు. ఇట్లే మరొకడు పుణ్యాత్ముడు - ధనహీనుడు చనిపోవు ననుకొందము. అతని పుత్రుడు డబ్బులేక శ్రాద్ధము పెట్టలేదు. అందువలన నా తండ్రికి ముక్తి కలుగదు గదా ! అనగా తాను చేసిన పుణ్యకర్మలఫలము నాతడు పొందలేదు. ఇట్లు పాపములను చేసిన ధనికునకు పాపఫలము లభింపక పోగా, పుత్రుడొనర్చిన శ్రాద్ధాదులవలన నతడు ముక్తుడగుటయు, అట్లే నిర్ధనుడు తాజేసిన పుణ్యఫలములను బొందకపోగా, పుత్రుడు శ్రాద్ధము పెట్టినందున నరకగామి యగుటయు జరుగును. కావున ఈ రెండు ఉదాహరణములను బట్టి యేమి తెలియుచున్నది? చేసిన కర్మయొక్క ఫలము పొందకపోవుట, చేయని కర్మయొక్క ఫలము పొందుట జరుగునని తెలియుచున్నది. ఇవి 'కృతవివాశము, అకృతా భ్యాగమము' అను రెండు దోషములుగా శాస్త్రములందు పేర్కొనబడినవి. ఇంకను 'అవశ్యమేవ భోక్తవ్యం కృతం కర్మ శుభాశుభమ్' - చేసినకర్మకు ఫలము తప్పకుండ అనుభవింపవలెను' అను నియమ మే మగును? అంతేగాదు. బిడ్డలు జరుపు మృతకశ్రాద్ధమువలన ముక్తి లభించుచుండ-'తామేల శ్రమపడి శుభకర్మలు చేయవలెను?' - అన్న భావము మానవులకు కలుగువచ్చును. ఆర్షగ్రంథములం దెచ్చుటను పాపికి మృతక శ్రాద్ధము వలన ముక్తి కలుగునని చెప్పబడలేదు.

ఒకరు చేసిన కర్మయొక్క ఫలము మరొకరికి లభించుట ఈశ్వరీయ నియమ విరుద్ధము ; న్యాయముకూడ కాదు.

ప్రమాణములు :

“న కర్మణా పితుః పుత్రః పితా వా పుత్ర కర్ణత
మార్గేణానేన గచ్ఛంతి బద్ధాః సుకృతుదుష్టుతైః” ||38||
“యత్కరోతి శుభం కర్మ తథా కర్మసు దారుణం
తత్కర్మైవసమశ్నాతి బాంధవానాం కిమత్రహి” ||41||

9మహాభా. శాం. అధ్యాయ. 153)

‘తండ్రి కర్మవలన పుత్రుడుగాని, పుత్రుని కర్మవలన తండ్రిగాని బంధింపబడి మీ మార్గమున వెళ్ళుటలేదు. ఎవరి పుణ్యపాప కర్మలచే వారు బంధింపబడి యీ మార్గమున వెళ్ళుచున్నారు. ఎవరి పుణ్యపాపకర్మల ఫలితమును వారే అనుభవించుచున్నారు. ఇందు బాంధవుల కేమి సంబంధము?’ అని మహాభారతము చెప్పుచున్నది.

ఇంతయేల ! శ్రాద్ధకర్మలు విధించు గరుడ పురాణములోనే

“న పితుః కర్మణా! పుత్రః వా పుత్ర కర్మణా
స్వయం కృతేన గచ్ఛంతి స్వయంబద్ధాః స్వకర్మణా” ||27||

“భూత పూర్వకృతం కర్మకర్తార మనుతిష్ఠతి
యథా ధేనుసహస్రేషువత్స్ విందతి మాతరమ్” ||54||

‘తండ్రి కర్మవలన పుత్రుడుగాని, పుత్రుని కర్మవలన తండ్రిగాని బంధింపబడి యీ మార్గమున వెళ్ళుటలేదు. స్వస్వకర్మలచే నెల్లరుబంధింపబడి వెళ్ళుచున్నారు. వేలకొలది గోవులలో నున్న దూడ తన తల్లిని పొందుచున్నట్లు, పూర్వము చేసిన కర్మ కర్తకే ప్రాప్తమగుచున్నది, అని చెప్పబడినది. అంతేగాదు,

“సుఖస్య దుఃఖస్య న కోఽపి దాతా

వరో దదాతీతి కుబుద్ధి రేషాత

పురాకృతం కర్మ సదైవ భుజ్యతే

దేహిన్ ! క్వచిన్ని స్తరయ త్వయా కృతమ్” (గరు. ప్రేత. అ. 15-19)

సుఖదుఃఖములకు దాత యెవ్వడు లేడు. ఇతరుడు సుఖదుఃఖముల

నిచ్చుచున్నాడనుట దుర్బిద్ధియే. జీవుడు పూర్వకృత కర్మఫలితమును సదా భాగించుచుండును. జీవుడా! నీవు చేసిన దాని ననుభవింపుము” అనియు చెప్పబడినది.

దీనినిబట్టి ఒకరు చేసిన కర్మలయొక్క ఫలము మరొకరికి లభింపదని తేలుచున్నది.

కావున పుత్రుడొనర్చు కర్మలవలన పితరులకు సుఖదుఃఖములు లభింపనపుడు మృతకశ్రాద్ధము వ్యర్థమని తెలియుచున్నది.

2. మరణించిన జీవుడు స్వకర్మానుసార మేదో యొక యోనియందు - శరీరమందు- ప్రవేశించును.

మరణించిన తరువాత - అనగా స్థూలశరీరము విడిచిన తరువాత- జీవుడు తన కర్మముల ననుసరించి వెంటనే మరియొక యోనియందు- శరీరమందు-ప్రవేశించును. కావున నెవనినుద్దేశించి పిండము వేయుదురు? ముక్తుడు కాని జీవుడు స్థూల శరీరధారణ లేకుండ కొంతకాల మెటనో యుండుటకు వీలులేదు. వెంటనే మరొక శరీరమున ప్రవేశించును. జీవులు బద్ధులుగానో ముక్తులుగానో ఉందురు. మరియొక యవస్థ వారికి ఉన్నట్లు శాస్త్రమున గానము.

ప్రమాణములు :

“హంత! త ఇదం ప్రవక్ష్యామిగుహ్యం బ్రహ్మసనాతనం
యథావ మరణం ప్రాప్య ఆత్మా భవతి గోతమ!”

“యోని మన్యే ప్రవద్యంతే శరీరత్యాయ దేహినః

స్థాణు మన్యే 2 ను సంయంతి యథాకర్మ యథా శ్రుతమ్”

(కఠోప. 5-6, 7)

‘నచికేత! మరణానంతరము జీవుడు పొందు స్థితిని గురించి గోప్యము, సనాతనము నగు నియమమును చెప్పెద వినుము.

‘జీవులు మరణానంతరము తా మొనర్చిన కర్మ ఫలముల ననుభవించుటకు తగిన దేహములను ధరించుటకై భిన్న భిన్న యోనులను పొందు చున్నారు. కొందరు స్థావరముల నాశ్రయింతురు.

అని కఠోపనిషత్తులో యమధర్మరాజు నచికేతునకు జీవుని మరణానంతర స్థితిని గురించి వివరించినాడు. దీనినిబట్టి మరణానంతరము జీవుడు వెంటనే మరొక దేహమును పొందునని తెలియుచున్నది.

"దేహీన్ z స్మిన్ యథా దేహీ కౌమారం యౌవనం జరా
తథా దేహాంతర ప్రాప్తిః ధీర స్తత్ర న ముహ్యతి" (2-13)

"వాసాసి జీర్ణాని యథా విహాయ, నవాని గృహ్యతి నరే z పరాణీ
తథా శరీరాణి విహాయ జీర్ణా న్యన్యాని సంయాతి నవాని దేహీ"

(2-22)

'జీవున కీ శరీరమున బాల్య యౌవన వృద్ధాప్యములు కలిగినట్లే మరొక శరీరమును (మరణానంతరము) వెంటనే-అవ్యవహితముగా-ప్రాప్తమగుచున్నది.

మానవు డెట్లు ప్రాత వస్త్రములను విడిచి క్రొత్త వస్త్రములను ధరించునో అట్లే జీవుడు ప్రాత శరీరమును విడిచి క్రొత్త శరీరమును ధరించును.' అని భగవద్గీత చెప్పుచున్నది.

ఈ శ్లోకములే గరుడ పురాణములోను కొలది మార్పుతో కనిపించుచున్నవి. 'ధీరస్తత్ర నముహ్యతి' అనుటకు బదులు 'పక్షింద్రే త్యవ ధారయ' అని గరుడ పురాణమున నున్నది.

ఇంతయేల ? వ్యవధి లేకుండ ప్రేత మరొక శరీరమున కాలుమోపియే యీ శరీరమును విడుచుచున్నా డని స్పష్టమైన యుదాహరణముతో బృహరణ్యకొపనిషత్తు చెప్పుచున్నది.

"తద్యథా తృణజలాయుకా తృణస్యాంతం గత్వా అన్య మాక్రమ మాక్రమ్య ఆత్మాన ముపసంహర త్యేవ మేవ అయ మాత్మేదం శరీరం నిహత్య అవిద్యాం గమయిత్వా అన్య మాక్రమ మాక్రమ్య ఆత్మాన ముప సంహరతి"

(బృహ. 4-4-3)

గడ్డి పురుగు తా నున్న గడ్డిపరక కొనకు చేరి వేరొక గడ్డిపరకను పట్టుకొని

పూర్వపు దానిని విడిచినట్లు, ఈ జీవాత్మయు ప్రకృత దేహమును విడిచి దానిని అచేతనము కావించి వే రొక దేహము పొందుచున్నది.'

ఈ విషయమునే గరుడపురాణముకూడ చెప్పుచున్నది.

"యథా తృణ జలౌకాహి పశ్యాత్పాదం తదోద్ధరేత్

స్థితి రద్ర్య స్య పాదస్య యదా జాతా దృఢా భవేత్"

(గరు. ప్రేత. అ. 10-75, 76)

'తృణ జలూక (గడ్డిపురుగు)యెట్లు ముందుకాళ్ళతో గడ్డిపరకను గట్టిగా పట్టుకొని వెనుక కాళ్ళను వదలుచున్నదో, అట్లే జీవుడు మరొక శరీరముతో సంబంధము కలిగినపుడే మొదటి శరీరమును విడుచుచున్నాడు.

ఇదే భావమును నూచించుచు గౌతమ మహర్షియు తన న్యాయదర్శనమున "పునరుత్పత్తిః ప్రేత్యభావః" అను సూత్రములో మరణమును (ప్రేత్యభావమును)పునర్జన్మ (పునరుత్పత్తి)గా పేర్కొనినాడు.

ఈ ప్రమాణములనుబట్టి ముక్తుడు కాని జీవుడు మరణానంతరము వెంటనే మరొక స్థూల శరీరమున ప్రవేశించుచున్నాడని తేలుచున్నది. కావున నిట్లు అన్య యోనిగత జీవునకు శ్రాద్ధ తర్పణాదులు చేరవు. కాని

'మరణించిన జీవుడు ఏ యోనియం దున్నను ఇచట నొసంగబడిన పిండ దాన శ్రాద్ధ తర్పణాదులు ఆయా యోనులకు తగిన ఖాద్య పదార్థములై చేరుచున్నవి, అవి మన పౌరాణిక పండితులు శ్లోకములను కల్పింపక పోలేదు.

"శ్రద్ధా సమన్వి తై ర్దత్తం పితృభ్యః నామగోత్రతః

యథాహరాస్తు కే జాతా తథాహరత్య మేతి తత్"

(విష్ణు పురా. 3-16-16)

'శ్రద్ధగల పురుషులద్వారా నామగోత్రముల నుచ్చరించి యే అన్న మొసగబడుచున్నదో, అది పితరులకు తగిన యాహారమై అటులనే లభించు చున్నది' అని కల్పించిరి. ఇది యసత్యము. పురాణములే పై శ్లోకార్థము సరికాదని చెప్పుచున్నవి. పద్మ పురాణాదులలో నీ విషయము చూడవచ్చును.

సుమిత్రుడను-బ్రాహ్మణుడు కలడు. ఆయన భార్య జయశ్రీ. ఆ దంపతులకు సుమతి యను నొక కుమారు డుండెను. ఈతని భార్య పేరు

చంద్రావతి, కొంత కాలమున కీ సుమతి తల్లిదండ్రులు చనిపోయి కుమారుని యింటనే స్వస్వకర్మానుసారము తండ్రి వృషభముగాను, తల్లిశునకము గాను జన్మించిరి. ఒకనాడు తండ్రి శ్రాద్ధము రాగా సుమతి భక్తితో నది యొనర్చి బ్రాహ్మణులకు షడ్రసోపేతముగ భోజన మిడెను. ఆ రాత్రి ఎద్దు, కుక్క, రూపములోనున్న అతని తల్లిదండ్రులకు సంభాషణ మిట్లు జరిగెను. కుక్క : 'బ్రాహ్మణాద్ధము పిలువబడిన బ్రాహ్మణులకొరకు చంద్రావతి పరమాన్నము సిద్ధము చేసినది. అందొక పాము విషము క్రక్కినది. అది తిన్న బ్రాహ్మణుల కవకారము జరుగునని తలంచి నేను దానిని ముట్టుకొంటిని. కోడలది చూచి నా నడుము విరుగమోదినది. మిక్కిలి బాధపడుచున్నాను. అనగా, - ఎద్దు : 'నేడు నా కుమారుడు శ్రాద్ధము పెట్టి నాడు. బ్రాహ్మణులకు తృప్తిగ భోజనము పెట్టినాడు. కాని నన్ను మాత్రము మరచినాడు నేడు మేత, నీరు లేక ఉపవాసమే యుంటిని. నా మూతికి చిక్కము కట్టి పగలంతయు నాచే నాగలి లాగించినాడు. నా ప్రారబ్ధమిట్లున్నది.' అని చెప్పి వాపోవును.

దీనినిబట్టి యేమి తెలియుచున్నది? మరణించిన జీవుడు వెంటనే స్వకర్మానుసార మేదో యొక యోనియందు ప్రవేశించు ననియు, నిట పుట్టుడు చేయు పిండదాన శ్రాద్ధ తర్పణాదులు వానికి చేరవనియు తెలియుచున్నది.

3. బ్రాహ్మణాది వర్ణములకు మృతాశౌచ నిర్ణయమున వ్యత్యాస మెందులకు?

బ్రాహ్మణులకు మతాశౌచము 12 దినము లందురు. క్షత్రియులకు 14 దినములు, వైశ్యులకు 15 దినములు, శూద్రులకు 32 దినములు-అని నిర్ణయము చేసిరి. ఇది యెట్లు పాసగును? ఈశ్వరీయ నియమానుసారము నాలుగు వర్ణములవారు గర్భధారణానంతరము పదవ మానముననే పుట్టుచున్నారు. పుట్టుటలో గాని, పెరుగుటలో గాని యెట్టి భేదము లేదు. బ్రాహ్మణులు ముందు జన్మించుట, క్షత్రియులు తరువాత జన్మించుటయు, నట్లే వైశ్యులు ఆ తరువాత, శూద్రులు చివరకు జన్మించుటయు నెచ్చట గానము. అంతట సమత్వమే కనబడుచున్నది. అట్టిచో మృతాశౌచమున అసమానత యెట్లేర్పడెను? ఎట్లు పాసగును? ఇట చిత్ర మేమనగా బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులకు వేర్వేరు దినములలో శ్రాద్ధకర్మలు జరిగినను -

జరిపినను అన్నింటికి ద్వాదశాహమనియే పేరు. కనుక ఈ అసమానత' కల్పితము-కృత్రిమము' అని బోధపడుట లేదా ?

4. శ్రాద్ధము పెట్టినను స్త్రీత సరకమునకే పోవుచున్నాడు.

'శాద్ధము పెట్టిన తరువాత కూడ జీవుడు యమలోకమునకే పోవుచున్నాడు. అట యాతనా శరీరముతో బాధల ననుభవించుచున్నాడు', అనుట వలన శ్రాద్ధ ప్రయోజనము హున్యమయి శ్రాద్ధ సిద్ధాంతమే ఖండింపబడుచున్నది.

మరియు శ్రాద్ధమువలన ముక్తి లభించు నని మాటవరునకు అంగీకరించినను బ్రహ్మచారులకు, బిడ్డలులేని గృహస్థులకు, సంన్యాసులకు గతి యేమి ?

ఇట మరొక సంగతి. స్త్రీ పురుష భేదముగాని, పితా పుత్రాది సంబంధముగాని భౌతికమగు స్థూల శరీరమునుబట్టి కలుగును. జీవున కివి వర్తింపవు.

"నైవ స్త్రీ న పుమా నేషః న చైవాయం నపుంసకః

యద్యత్ శరీర మాదత్తే తేన తేన న యుజ్యతే" (శ్వేతాశ్వ. అ. 5)

'జీవుడు స్త్రీ కాదు. పురుషుడు కాదు. నపుంసకుడును గాదు. ఏ యే శరీరమును పొందుచున్నాడో ఆ యా శరీరనామమున వ్యవహరింపబడుచున్నాడు. స్త్రీ పురుషాది శబ్దములచే వ్యవహరింప దగినవి స్థూల శరీరములు' అని శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు చెప్పుచున్నది.

ప్రేత శరీరము భస్మము చేయబడినది. ఇక మిగిలిన జీవుడు పురుషుడు కాదు ; స్త్రీ కాదు. తండ్రి కాదు; తల్లికాదు. ఎవరని - ఏ నామముతో పిండము పెట్టుదురు ? ఆలోచింపుడు.

ఇంతవరకు మృతక శ్రాద్ధము విషయములో స్థూలముగా సాధారణ విషయములను గురించి పరిశీలించితిమి. ఇక విశేషముగా ఒక్కొక్క అంగమును గురించి పరిశీలింతము.

2. దశగౌత్ర పిండము

మృతక శ్రాద్ధమున దశగౌత్ర పిండము మొదటి అంగము. శవదహన క్రియానంతరము పది దినములవరకు ప్రేత నుద్దేశించి పదిపిండము లీయ బడుచున్నవి. ఈ పిండములవలన ప్రేత శరీర మేర్పడుచున్నదని గరుడ పురాణము చెప్పుచున్నది.

1. యాతనా శరీరము

“దగ్ధే దేహే పునర్దేహం ప్రాప్నో త్యేవ ఖగేశ్వర !
ప్రథమే z హని యః పిండ స్తేన మూర్ధ్నా ప్రజాయ తే ||
గ్రీవాస్కంధౌ ద్వితీయే తు తృతీయేన హృదయం భవేత్
చతుర్థేన తు పిండేన నాభిలింగ గుదాని చ ||
జాను జంఘే తథా పాదౌ పంచమేన తు సర్వదా
సర్వ మర్మాణి షష్ఠేన సప్తమేన తు నాడ్యః ||
దంతలోమా న్యష్టమేన వీర్యం తు నవమేన చ
దశమేన తు పూర్ణత్యం తృప్తతా క్షుద్విపర్యయః ||”

(గరుడ. పు. ప్రేత. అధ్యాయ. 5)

“మొదటి దినము మొదటి పిండమువలన శిరస్సు; రెండవనాడు రెండవ పిండమువలన గళము, భుజములు; అట్లే మూడవ పిండమువలన వక్షస్థలము; నాలుగవ పిండమువలన నాభి లింగ గుదములు : అయిదవ పిండమువలన జాను జంఘ పాదములు ; ఆఠవ దానివలన సర్వ మర్మ స్థానములు ; ఏడవ పిండమువలన సమస్త నాడులు ; ఎనిమిదవ పిండము వలన దంత రోమములు ; తొమ్మిదవ పిండమువలన వీర్యము ; పదవ పిండము వలన అకలి దప్పికలు కలుగుచున్నవి.”

ఇది వినుచుండ వింత గొల్పుట లేదా ? ఏలయన ? వేదమం దీ విషయమెచ్చటను చెప్పబడియుండ లేదు. మన్వాది ధర్మశాస్త్రములందును గానరాదు. ఈ శరీర నిర్మాణ మెచట జరుగుచున్నది ? ఇది స్థూల శరీరమా ? సూక్ష్మ శరీరమా ? పరిమాణ మెంత ? ఈ వివరణ మెచ్చటను గానరాదు.

దృష్టి గోచర మగుట లేదు, కనుక నిది స్థూల శరీరము కాదు. పోనీ ! లింగాది (సూక్ష్మము-కారణము) సూక్ష్మ శరీరము లందుమా ? స్థూల (పిండములు) - ఆహారమువలన నవి యేర్పడుట అసంభవము. ఏల యన ? లింగ (సూక్ష్మ) శరీరము మోక్షపర్యంతము స్థిరము. అది యేర్పడుటగాని, కాలుటగాని, నశించుట గాని యుండదు. సూక్ష్మ భూతములతో నది యేర్పడును. సర్వదా సమానముగ నుండును. ఇది సర్వతంత్ర సిద్ధాంతము. ఇట్లు స్థూల సూక్ష్మాది రూపములు కాకుండ పిండములతో వింతగ నేర్పడు నీ యాతనా శరీరము శ్రాద్ధము పెట్టు పుత్రుని కైన కనపడు నందుమా ? అదియు లేదు. కాని

రాముడు, భీష్ముడు గయలో శ్రాద్ధము పెట్టినపుడు ఆ పిండములు గ్రహించుటకై దశరథుని చేతులు, శంతనుని చేతులు వచ్చినట్లు పౌరాణికులు కథలు కల్పింపకపోలేదు. ఒకవేళ నిది నిజమని నమ్ముచో నేటి పితరుల చేతులేల రావు ? అదియును గాక చేతులు మాత్రమే యేల రావలెను ? తక్కిన శరీరము పుత్రునకు కనబడగూడదా ? ఏమి కల్పన ? ఏమి తెలివి ? రాముడు గాని, భీష్ముడుగాని గయలో పిండదాన మొనర్చినట్లు రామాయణ భారతములం దెచటను కనబడకుండుటయే ఇవి కల్పితము లనుటకు తార్కాణము. గయా శ్రాద్ధమును సిద్ధపఱచుట కెవరో ఈ కథను కల్పించి యుందురు. సరే !

ఇట మరొక చిత్రము. ఏమనగా - ఈశ్వర నియమానుసారము లోకములో తల్లిదండ్రులవలన నేర్పడు శరీరము పదిమాసములకు పుష్టిమంత మగుచుండగా నీ యాతనా శరీరము పది దినములలోనే సర్వాంగ పుష్ట మగుచున్నది. అదియు నాకాశమునందే, ఈ శరీరసృష్టి చిత్రముగ నున్నది.

మరియు నీ గరుడ పురాణములోనే అన్యత్ర -

"ఏవమేవ సమాఖ్యాతం శరీరం తే చతుర్విధం.....

ఉద్భిజ్ఞా : స్వేదజాతైవ అండజ్ఞా జరాయుజా : "

(గరు. ప్రేత. అ. 3)

'ఉద్భిజ్ఞములు, స్వేదజములు, అండజములు, జరాయుజములు' అని శరీరములునాలుగు రకములు గానే చెప్పబడినవి. కాని యీ యాతనా

శరీరము సంగతి చెప్పబడలేదు. కనుక మృతకశ్రాద్ధములు పయి నాధారపడి జీవించువారి (మహాబ్రాహ్మణుల) సృష్టిగా - కల్పనగా - నీ యాతనా శరీరము కనబడుచున్నది. అందువలననే యిందు భిన్నత్వము కనబడుచున్నది.

చూడండి, కొన్నిచోట్ల అజ్ఞానులు రావి, మఱి మొదలగు చెట్ల కొమ్మలకు ఒక జలపాత్రను కట్టుచుందురు. అందుప్రేత శరీరము ఏర్పడునని వారి నమ్మకము.

దీనినే కొంత మార్పుతో కొన్నిచోట్ల జీవధారయను పేరిట జరుపుదురు. ఎట్లన : జీవుడు పోయినచోట నేలను త్రవ్వి నవధాన్యము లుంచి వానిపైన నీరు పడునట్లు ఒక క్రొత్త ముంతలో నీరుపోసి దానికి చిన్న బెజ్జము పెట్టి అందొక గుడ్డపీలిక నుంచి పయిని వ్రేలాడ గట్టుదురు. నిత్యము పిండము వేసిన పిమ్మట నచటినుండి తెచ్చిన నీటి నా ముంతలో పోయుచుందురు. పదవనాటి కవి మొక్కలు మొలచును. అట్లు మొలచుటయే ప్రేతశరీర మేర్పడుట యని చెప్పుదురు. పదవనాడు ఆ మొక్కలను, ముంతను తీసికొని వెళ్ళి శిలోద్వాసనతో పాటు నీటిలో కలుపుటయో గోవునకు పెట్టుటయో చేయుదురు. బాల్య చేష్టలవలె కనబడు ఈ నానావిధ విచిత్రక్రియలు స్వార్థపరుల కల్పనలుగా కనబడుట లేదా ?

2. శిలోద్వాసన క్రియ

శవదహనానంతరము బూడిద నెత్తిపోసి నిత్యకర్మ నారంభింతురు. ప్రేతశిల యను పేరుతో నొక శిలను స్థాపించి దానికి పదిదినములు పిండములు పెట్టుదురు. పదియవనాడు

"పృథివీం గచ్చ, అంతరిక్షం గచ్చ, దివంగచ్చ, దిశోగచ్చ,
సువర్ణచ్చ, - సువర్ణచ్చ, దిశోగచ్చ, దివంగచ్చ, అంత
రిక్షం గచ్చ, పృథివీం గచ్చ, - అపోవా గచ్చ యది తత్ర
తే హిత మోషధీమ ప్రతితిష్ఠా శరీరైః ॥"

శ్లో ॥ యావచ్చిలో మనుష్యాణాం గంగాతోయేషు తిష్ఠతి
తావద్వర్షసహస్రాణి స్యర్గలోకే మహీయతే ॥

అని యా శిలనునీటిలో వేయుదురు. అస్థికలను గంగలో కలుపునపుడు

ఈ శ్లోకమునే

శ్లో॥ యావదస్థి మనుష్వాణాం గంగాతోయేషు తిష్ఠతి

తావ ద్యర్ష సహస్రాణి స్యర్థలోకే మహీయతే ॥

అని పఠించి గంగలో వేయుదురు. ఇట్లు కొందరు చేయగా మరి

కొందరు

"సూర్యం చక్షు ర్గచ్ఛతు, వాత మాత్మా,

ద్యాం చ గచ్ఛ పృథీవీంచ ధర్మణా

ఆపోవా గచ్ఛ యది తత్ర తే హిత

మోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః" (ఋ. 10-16-3)

సూర్యం చక్షుషా గచ్ఛ వాత మాత్మనా

దివంచ గచ్ఛ పృథీవీంచ గచ్ఛ ధర్మభి :

ఆపోవా గచ్ఛ యది తత్ర తే హిత

మోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః" (అథ. 10-2-7)

అని వేదమంత్రములు పఠించుచు కలుపుదురు. కాని,

ఇవి మృత పురుషుని నిమిత్తము, అంత్యేష్టిలో ప్రార్థించు మంత్రములు. కాని యెముకలను, ముంతను నీళ్లలో కలుపు మంత్రములు కావు. ఏలయనగా, - శరీరమందలి నేత్ర ప్రాణాద్యంగములు వాని వాని మూలకారణములందు చేరవలెనని యిందు ప్రార్థన కలదు. మరియు 'పురుషుడా! ముక్తిసుఖము పొందుటకై ద్యులోకమును, లేదా నీ కర్మానుసారము జన్మించుటకై ఆయా యోనులను - శరీరములను - పొందుము.' అనియు ప్రార్థన కనబడుచున్నది. కాన నివి అంత్యేష్టికి సంబంధించిన మంత్రములు.

పౌరాణికులు అస్థినిమజ్జమునం దీ మంత్రములను పఠించుట అజ్ఞానులను భ్రమపెట్టుటకు, తామాచరించు క్రియ వైదికమని నమ్మించుటకు - అని గ్రహింపవలయును. మరియు మరణించిన జీవుడు వెంటనే మోక్షమును, లేదా స్వకర్మానుసార మా యా యోనులలో ప్రవేశమును పొందుననియు నీ మంత్రములు సూచించుచున్నవి. గ్రహింపుడు.

3. దశగాత్ర పిండము గరుడ పురాణముచేతనే ఖండింపబడుచున్నది

”సుపర్ణ ! ఈదృశో దేహో నృణాం భవతి పిండజః॥ 181॥

పుత్రాదిభిః కృతాశ్మేత్ స్వః పిండా దశ దశాహికాః

పిండజేన తు దేహేన వాయుజ శ్రైకతాం వ్రజేత్ ॥ 182॥

పిండజో యది నైవస్యాత్ వాయుజే నేతి యాతనామ్ ॥”

”పుత్రాదులు పదిరోజులవరకు వేసిన పిండములవలన పిండజ శరీర మేర్పడి అది అతివాహిక వాయుజ శరీరముతో కలియుచున్నది. పిండజ శరీరము లేకపోయినను కేవలము వాయుజ శరీరముతోనే ప్రేత యాతనల ననుభవించు చున్నది. అని యీ శ్లోకముల తాత్పర్యము.

మరణించిన తరువాత మొదట వాయుజ శరీరమేర్పడును. అదియే అతివాహికశరీరము. పిండములు వేయకుండనే వాయుజ శరీరముతో యమ యాతనల ననుభవింపవచ్చునని యీ శ్లోకములు చెప్పుచున్నవి. అట్టియెడ పిండములను వేసి అదనముగ మరొక పిండజ శరీరమును నిర్మించుట వ్యర్థము. ఇట్లు దశగాత్ర పిండము గరుడపురాణము చేతనే ఖండింపబడు చున్నది. గమనింపుడు.

4. మృతాశౌచము - వపనము

మృతక శ్రాద్ధమున వపనము చేయించుకొను విధాన మెచ్చటను శాస్త్రములందు గానరాదు. పవిత్రతగాని అపవిత్రతగాని వెండ్రుకలపయిని ఆధారపడియుండదు. ఉన్నదనుకొన్నచో - స్త్రీలు సదా అపవిత్రులనియే భావింపవలసి యుండును. సిక్కులు మృతాశౌచమునందు కూడ వపనము చేయింపరు. వారు హిందువులే. పైగా వెండ్రుకలను గొరిగించుట పాపమనియు వారు తలంతురు. మనము ఉత్తమ కావ్యముగ తలంచు రామాయణములో దశరథుడు మరణించి నప్పడు రాముడు జుట్టు గొరిగించుకొన్నట్లు కానరాదు. యుద్ధానంతరము పాండవులను వపనము చేయించుకొనలేదు. కావున మృతక శ్రాద్ధమున వపనమున కెట్టి సబంధము కానరాదు. ఇది కేవలము అంధ పరంపరగా వచ్చుచున్నట్లు కనబడుచున్నది.

3. ఏకాదశాహము

ఇందు రెండు క్రియలుగలవు. 1. గోవృషభవివాహము. 2. వృషభాంకనము - ఎద్దును కాల్చుట.

1. గోవృషభవివాహము

గరుడ పురాణములో

"చతస్పథి ర్యత్సకాభి ర్వాభ్యాం చైవైకయా భగ !

వివాహ్యా మంగలద్రవ్యైర్భృం త్రవత్తం సముత్సృజేత్"

(గరుడ. ప్రేత. అ. 6)

'నాలుగు లేక రెండు లేక ఒక ఆవుపెయ్యకు మంగళద్రవ్యములతో వివాహ మొనర్చి విడువవలయును.' అని యున్నది. ఇట్లే శ్రాద్ధవివేకాది గ్రంథములందును మృతకశ్రాద్ధములో గోవృషభవివాహము చేయవలయునని చెప్పబడినది.

మృతక శ్రాద్ధమునకు దీనికి నేమియు సంబంధము కానరాదు. ఇది యెవరో స్వార్థపరులు కల్పించి యుందురు. కనుకనే యిందు నానాత్వము కనబడుచున్నది. కొందరు ఈ గోవృషభవివాహమున మానవునకు చేయించినట్లే యెద్దునకును యజ్ఞోపవీతము వేయింతురు. కొందరు తాంత్రిక పూజతో వివాహము పూర్తి చేయుదురు. ఇటు చిత్రమేమనగా శూద్రునకు - సాటి మానవునకు - ఉపనయనాధికారము, వేదాధికారము లేదను వారే యెద్దునకు యజ్ఞోపవీతము వేయించి వివాహము చేయించుచున్నారు. ఆలోచింపగా నిది యంతయు తాంత్రికమని తోచెడిని.

2. వృషభాంకనము - ఎద్దును కాల్చుట

శ్రాద్ధమున ఎద్దునకు మలుగులపై ముద్రలు వేసి వదులుదురు. ఆ ముద్రలు రకరకములుగా నుండును. త్రిశూలము, శంఖము, చక్రము మున్నగు రూపములలో నవి యుండును. ముద్రవేయుటకు కాల్చునప్పుడు ఎద్దు ఎంత పెద్దగా నజచిన నంత తొందరగా మృతపురుషుడు స్వర్గమున కేగునని చెప్పుదురు.

ఈ విధానము చీనావారి ననుకరించుటవలన ఏర్పడినట్లు తోచుచున్నది. చీనావారు మాంసప్రియులు. కుక్కమాంసముకూడ ప్రేమతో తిందురు. మృతులను పూజింతురు. మృతకశ్రాద్ధము వారిలో బహుకాలము నుండి ప్రసిద్ధముగ నున్నది. వారు ఎద్దును చంపి మృతకశ్రాద్ధము చేయుదురు. బుద్ధమతము స్వీకరించిన తరువాత మనదేశమందలి బుద్ధగయ (బీహారులో నొక పట్టణము - మగద) వారికి తీర్థస్థానమైనది. వారు గయకు వచ్చి అట్టహాసముగ ఎద్దులను చంపి పితృశ్రాద్ధము చేయసాగిరి. 'అహింసా పరమో ధర్మః' అనునది బౌద్ధులకు సర్వమాన్య సిద్ధాంత మయినను దాని సందఱు పాటించరైరి. మాంసాహారులయిన బౌద్ధులు జాస్తిగ నున్నారు. జపాను, సిలోను వాసులయిన బౌద్ధులు మాంసము తిందురు. మన దేశీయులయిన బౌద్ధులలోను కొందరు తిందురు. కనుకనే ఎద్దును చంపి మృతకశ్రాద్ధము పెట్టుట నాచారమును చైనీయులనుండి గ్రహించి మన పండ్లారులు అనుసరింప సాగిరి. బౌద్ధుల ప్రాబల్య కాలమున గోహత్య కనబడచున్నది. ఈ కారమున వేదములలో తప్ప తక్కిన ప్రాచీన గ్రంథములలో పెక్కింటి ననేక విషయములు చేర్చబడినట్లును, కనబడుచున్నది. క్రమేణ తిరిగి వేదధర్మము స్థాపితము కాగా మృతకశ్రాద్ధములో ఎద్దును చంపుట తగ్గినది. దానికి బదులు మలుగులపై కాల్చి ముద్రణ వేయబడుచుండెను ఈ ముద్రలు వేయు విధానము కూడ మనుస్మృతిలో కానరాదు

ఇట్ల మరొక విషయము గుర్తుపెట్టుకొనవలసి యున్నది. ఏమన : గోవృషభముల ప్రశంస యున్న మంత్రములను గ్రహించి వృషభాంకన క్రియలో వినియోగించుచు మన పౌరాణికులు తా మొనర్చు క్రియ వైదిక మని చెప్పుచుందురు. క్రియకు మంత్రముల యర్థమునకు నెట్టి సంబంధము నుండదు. కాన నీ క్రియ వేద విరుద్ధ మను సంగతి మరువరాదు.

4. ద్వాదశాహము - సపిండికరణము

శవ దహనానంతరము ప్రేత శీలను బెట్టి యాతనా శరీర నిర్మాణ మునకై జీవునికి దశగాత్ర పిండములు పెట్టుదురని, ఏకాదశాహమున గో

వృషభ వివాహ, వృషభాంకన క్రియలు జరుపుదురని తెలిసికొంటిమి. పిమ్మట ద్వాదశాహ - సపిండీకరణ - మొనర్చి శ్రాద్ధ కర్మను పూర్తి చేయుదురు. ఇంతవరకు మృతక జీవు డీ నేలపై నుండు ననుచుందురు. ఇట చిత్రమేమనగా - బ్రాహ్మణులకు ద్వాదశాహ మని, క్షత్రియులకు చతుర్దశాహ మని, వైశ్యులకు పంచ దశాహ మని, శూద్రులకు ద్వాత్రింశాహ మనియు మృతా శౌచము విధింపబడినది. కాని అన్నింటిపేర ద్వాదశాహము లేక సపిండీకరణము. జనన మరణాదు లన్నింట మానవులకు ఈశ్వరనియమమొక్కటిగానే - సమానముగానే యుండును గదా! మృతాశౌచమునందీ యసమానత యెందులకు? ఈశ్వర నియమము బ్రాహ్మణుని 12 దినములు, క్షత్రియుని 14 దినములు, వైశ్యుని 15 దినములు, శూద్రుని 32 దినములువరకు నిచట నుండనిచ్చునా? అటు లెన్నడును జరుగదు. ఇది మానవులలో హెచ్చు తగ్గులు కల్పించుటకు చేసిన కృత్రిమ విధిగా కనబడుచున్నది.

12వ దినమున సపిండీకరణము చేయుదురు. ప్రేతకొఱకు పొడుగుగా నొక పిండము చేయుదురు. పిమ్మట తాత, ముత్తాత, ఆపై తాత లకు - వసు, రుద్ర, ఆదిత్య నామములతో మూడు పిండములు పెట్టుదురు. ప్రేత పిండమును మూడు ముక్కలు చేసి, ఒక్కొక్కదానిని తీసికొని,

"సంగవృధ్యం సవదధ్యం, సంవేమనాంసి జానతాం

దేవా భాగం యథా పూర్వే సంజానానా ఉపాసతే". (ఋ. 10-190-2)

"యే సమానా స్సమనసో జీవా జీవేషు మామకాః

తేషాం శ్రీర్మయి కల్పతా మస్మిన్ లోకే శతం సమాః" (య. 19-46)

అను మంత్రముల జదివి వసు, రుద్ర, ఆదిత్య, నామక తాత, ముత్తాత, ఆపై తాతల పిండములకుకలుపుచు అభిమంత్రింతురు. అనంతరము వైతరణీ గోదానము, స్వర్గపాథేయము నిత్తురు.

1. వైతరణీ గోదానము

పౌరాణికుల సిద్ధాంతము ననుసరించి మరణించిన జీవుడు దాన

మీయబడిన గోవుతోక పట్టుకొని వైతరణీ నదిని దాటుచున్నాడు. కాని గోవును దానమీయకున్న ఆ జీవుడు నదిలోవడి మునుగుచు, తేలుచు కొట్టుకొనుచుండునట! ఈ వైతరణీ చీము నెత్తురులతో నిండి ధ్వారంధ యుక్తమై నూరు యోజనముల పొడవు గలిగియుండును.

"శత యోజన విస్తీర్ణా పృథుత్యేషా మహానదీ ||

పూయశోణిత తోయాధ్యా మాంసకర్షమ సంకులా

పాపినం హ్యగతం దృష్వ్యా నానాభయ సమాగతమ్"

(గరుడ. ప్రే. అ. 15)

ఇట నొక విషయము గమనింపవలెను. గోదాన మీయకున్న జీవుడు వైతరణీ నదిలోనే మునుగుచు తేలుచు కొట్టుకొనుచుండునని చెప్పట అబద్ధము. ఏలయన ? జీవుని యమలోకమునకు తీసికొనిపోవుచున్న యమభటులు మధ్యలో వైతరణీయందు విడిచి వెళ్ళుదురా? విడిచి వెళ్ళిన యముడూరకొనునా? కావున విడిచివెళ్ళరు. గోదాన మీయకున్నను యమభటులు జీవుని యమలోకమునకు తీసికొని వెళ్ళకతప్పదు. అయితే వైతరణీ పేరుతో భయపెట్టి అజ్ఞుల నుండి గోదానము పొందుటకు అట్లు చెప్పిరి.

మరియు నీ వైతరణీ -చీము నెత్తురు గలది - యెచ్చట నున్నదో గరుడ పురాణము చెప్పదు. ఇది విజ్ఞానయుగము. భూమండలమందలి మానవుడు చంద్రమండలము దాక వెళ్ళవచ్చుచున్నాడు. ఈ చీము నెత్తురులు గల వైతరణీనది యెక్కడను కనబడుట లేదు. అయితే మహా భారతములో

"తత స్త్రి విష్ణవం గచ్ఛే త్రిమ లోకేషు విశ్రుతం

తత్ర వైతరణీ పుణ్యానదీ పాపప్రణాశినీ"

తత్రస్సార్కార్యయిత్యా చ ఘోరపాపిం వృషభధ్వజం

సర్వపాప విశుద్ధాత్మా గచ్ఛేత్ పరమాంగతిమ్" || 84||

(మహాభా. వన. అ. 83)

"దీనికి తరువాత ముల్లోకములలో ప్రసిద్ధమగు త్రివిష్టప (స్వర్గ) తీర్థము కలదు. అందు పాపముల పోగొట్టు పవిత్ర వైతరణీనది యున్నది. అందు

స్నానమాడి శివుని పూజించినవాడు సర్వ పాపవిముక్తుడై మోక్షమును పొందును' అని చెప్పబడియున్నది.

ఇట్లే కేదార కల్పగ్రంథములోను చెప్పబడినది. కాని అది చీమునెత్తురులు గలిగి దుర్గంధయుక్తమని కాని, మృతజీవు డానదిని తోకపట్టుకొని దాటుటకు గోదాన మీయవలెనని కాని అట చెప్పబడలేదు. కావున ధర్మము పేరిట నమాయికులను మోసగించి ధనమార్జించుటకే - గోదానము పుచ్చుకొనుటకై మృతజీవుల కొఱ కీ చీమునెత్తురుల నది కల్పింప బడినదే కాని మరొండు కాదు.

2. స్వర్గ పాథేయము

ఇందు ప్రేత (తండ్రి) పిండమును మూడు ముక్కలుగ కోసి తాత, ముత్తాత, ఆపై తాతల పిండములకు కలిపి, ఆ పైతాతను స్వర్గమునకు పంపుట జరుగుచున్నది. అనగా మునిమనుమడు చావగానే ఆపై తాతకు స్వర్గము లభించుచున్నది. దీనినిబట్టి యేమి తెలియుచున్నది? ముని మనుమడు ఎప్పుడు చచ్చునా ? నే నెప్పుడు స్వర్గమునకు పోదునా ? అని యమలోకములోని పైతాత నిరీక్షించుచుండునని తెలియుటలేదా ? కాన పై తాతకు స్వర్గము తొందరగా లభింపవలెనన్న పిండములు పెట్టుటకంటె మునిమనుమడు త్వరగా యమలోకమునకు చేరుట - ప్రయాణమగుట - మంచిదేమో అనిపించుచున్నది.

అదియునుగాక ఇట నింకొక చిక్కుగలదు. ఏమనగా - ముని మనుమడుచనిపోయినప్పుడు గదా ఆపైతాత యమలోకము వీడి స్వర్గమునకు పోవుచున్నాడు.

ఒక వంశమున నిద్దరు ముని మనుమలు గృహస్థులై వేర్వేరు కుటుంబములతో నున్నారను కొందము. వారిద్దరు తండ్రి తాత ముత్తాతలకు మువ్వరికి ఏడాది కొకమాటు పిండోదకాది శ్రాద్ధ క్రియలు వేర్వేరు గనే నిర్వహించుచున్నారు. ఇట్లుండ వారిలో నొకడు చనిపోయినాడు. రెండవవాడు బ్రదికియే యున్నాడు. ఈ స్థితిలో చనిపోయిన ముని మనుమడు మనుమని (తండ్రి) స్థానమునకు చేరినాడు. కనుక మనుమడు (చనిపోయిన వాని తండ్రి)

కొడుకు స్థానమునకు, కొడుకు తన (ముత్తాత) స్థానమునకు చేరుదురు. కావున తాను (ముత్తాత) యమలోకము వీడి స్వర్గలోకమునకు వెళ్ళినా ? లేక ఒక మునిమనుమడు బ్రదికి యున్నాడు. కనుక అతడు పెట్టు పిండోదకాలు గ్రహించుచు యమలోకములోనే యుండునా? ఏమి చేయును? దీని కేమి సమాధానము ? ఆలోచింపుడు.

జీవుడు స్వర్గమున తినుటకై యిచట బ్రాహ్మణునకు స్వర్గ పాథేయము నిత్తురు. ఒకరు తిన్న మరొకరికి ఆకలి తీరి తృప్తి యెట్లు కలుగునో శాస్త్రజ్ఞులు ఆలోచింపవలెను. ఆకలి గొన్నవాడే అన్నము తినవలెను. ఒకడు తిన్న అన్నము మరొకరి యాకలి తీర్చునా? అదియును గాక ఆకలి దప్పికలు ప్రాణవాయువు-స్థూల దేహము-ధర్మములు. అన్నపానీయములు స్థూల దేహమునకు సంబంధించిన ఆకలి దప్పికలను తీర్చును. జీవుని స్థూలశరీరము దగ్ధమైనది. కాన ప్రేతకు ఆకలి దప్పికలు కలుగుట కాని, అన్న పానీయము లవసరమగుట కాని సంభవింపదు. అందుకే చార్వాకులు

"మృతానా మిహ జంతూనాం శ్రాద్ధంచే తృప్తికారణం

గచ్ఛతామిహ జంతూనాం వృథా పాథేయకల్పనమ్"

'మృత జీవులకు శ్రాద్ధ పిండములు తృప్తి కలిగించు పక్షమున బ్రదికి యున్నవారికి గ్రామాంతర ప్రయాణములందు దారిబత్తె మిచ్చి పంపుట వ్యర్థము. ఏలన ? చచ్చినవారి పేర నర్పణము చేయబడిన పదార్థములు స్వర్గమునకు చేరునట్లు గ్రామాంతరములకు పోవువారి కొఱకు వారి బంధువు లింటనే వారిపేర నర్పణము చేసి గ్రామాంతరముల కంపవలయును. ఇది చేరకున్న స్వర్గమున కదెట్లు చేరును? అని హేళన చేయుచున్నారు. కావున స్వర్గ పాథేయము మృతపితరులకు తృప్తి కలిగింపజాలదని గ్రహింపవలయును.

3. యమ లోకము

యమలోకమునకు మానవలోకమునకు 86 వేల యోజనముల అంతరమున్నట్లు గరుడపురాణ మొకచో చెప్పుచున్నది.

"షడశీతి సహస్రాణి యోజనానాం ప్రమాణతః

యమలోకస్య చాధ్యాన మంతరా మానుషస్య చ॥ అని(గరుడ. ప్రే. అ. 33-3)

ఇది విజ్ఞాన యుగము. భూమండలమునుండి చంద్రమండలము దాక మనవులు తిరుగుచున్నారని మనకు తెలియును. వారికెవరికి కానరాని యీ యమలోకము ఎచట నున్నదో పొరాణికులే చెప్పవలెను. ఇంతేగాదు. ప్రేత యమలోకము చేరుట కెంతకాలము పట్టునదియు గరుడపురాణములో నన్యత్ర చెప్పబడి యున్నది.

"అహని ఆహనినై ప్రేతే యోజనానాం శతద్యయం || 77

చత్యారింశత్రథా సప్త అహారాత్రేషు గచ్ఛతి

గృహీతో యమపాశైస్తు జన్ హహితీరోదతి || 78

స్యగృహం సంవరిత్యజ్య యామ్యంపురమనువ్రజేత్ || 79

(గరుడ. ప్రే. అ. 5)

'ప్రేత నిత్యము రెండువందల యోజనములు నడచినచో 47 దినములలో యమలోకమునకు చేరును' - అనగా దీనిని బట్టి 9400 యోజనముల అంతరమని తెలియుచున్నది. పై లెక్కకు దీనికి పొంతనలేదు. ఏది నిజము ? అసత్య మనేక విధములు గదా !

4. దానములు

ప్రేత యమలోకమునకు వెళ్ళునపు డా భూమి తప్తలోహమువలె కాలుచుండునట ! కాన నిచట బ్రాహ్మణునకు చెప్పులు దాన మిచ్చినచో నచట ప్రేత కుపయోగించును. గొడుగు దానమిచ్చినచో ప్రేత యెండబాధ లేకుండ సుఖముగా వెళ్ళును. దీపము దానమిచ్చిన చీకటిబాధ లేకుండ ప్రేతకు వెలుతురు లభించును. భోజ్యపదార్థములు దాన మిచ్చినచో మార్గమధ్యమున భోజనము చేయుచు ప్రేత ప్రయాణించును. ఇట్లు ఒకటేమిటి ? పీటలు, చెంబులు, గ్లాసులు, గుడ్డలు, మంచాలు, కంచాలు - ఇత్యాదు లే మేమి బ్రాహ్మణునకు దాన మిత్తురో, ఆయా వస్తువులు ప్రేత కచట నుపకరించునని చెప్పుదురు.

ఇట చూడండి. మరణించిన జీవుని స్థూలదేహము తగులబెట్టబడి నది గదా ! ఇక పంచ కర్మోద్రియములు, పంచ జ్ఞానేంద్రియములు, పంచ తన్మాత్రలు, మనోబుద్ధులు - అను పదునేడు పదార్థములు గల సూక్ష్మదేహము

(లింగదేహము)తో జీవుడు యమలోకమునకు వెళ్ళుచున్నాడు. ఆ దేహమునకు అన్తపానీయములతో పనిలేదు. అమాయికులను - అజ్ఞానులను మోసగించి ధనమార్జించుటకు పౌరాణికులు పన్నిన పన్నుగడ గాదా, యిది ?

మరొక ముఖ్యవిషయ మేమనగా - దేహధారణతో జీవునకు సంస్కారము లారంభమై దేహత్యాగముతో ముగియుచున్నవి. అవి నిషేకము మొదలుకొని అంత్యేష్టివరకు శరీరము నుద్దేశించి మంత్రపూర్వకముగ చేయబడు సంస్కారములు పదునాఱుగలవు. గర్భాదానము, పుంసవనము, సీమంతము, జాతకర్మ ఇత్యాదులు.

"నిషేకాదిః శ్మశానంతో మంత్రై ర్యస్యోదితో విధిః "

అని మనుస్మృతి వచనము.

"భస్మాంతగ్ం శరీరం - ఓం క్రతో స్మర"

"శవదహనముతో శారీరక కర్మలు-సంస్కారములు-ముగియుచున్నవి. కావున నో జీవా ! శరీరముండగానే - బ్రదికి యుండగానే - ఓం కారమును - భగవంతుని స్మరింపుము". అని యజుర్వేద మంత్రము చెప్పుచున్నది. కనుక అంత్యేష్టికి పిమ్మట జీవునకు చేయవలసిన సంస్కారము లేవియు లేవని పై ప్రమాణములు తెలుపుచున్నవి.

అయితే యీ మృతకశ్రాద్ధ మనెడి యాచారము లోకములో నెట్లు వచ్చినది? అని ప్రశ్న కలుగవచ్చును. మన ప్రక్కదేశ వాసులయిన చైనావారిలో మూఢాచారములు చాలగలవు. వానిలో మృతకశ్రాద్ధమొకటి. బుద్ధగయకు వచ్చి చైనీయులు మృతకశ్రాద్ధము పెట్టుచుండుట చూచిన మన పండ్తారులు దాని ననుకరింప సాగిరిని చెప్పుకొంటిమి. చైనీయులు ఒక రాజు మరణించుచో నాతని దానదాసీలను గుఱ్ఱములను, పలురకముల భోజ్యపదార్థములను, రాజోచిత సామగ్రిని, ఒక గృహములో నారాజు పేరిట పెట్టి తగులబెట్టుదురు. ఇవన్నియు స్వర్గమునకుబోయి చేతనవంతములై స్వస్వరూపముల ధరించి మృతపితరుని సేవ చేయునని వారి విశ్వాసము అయితే మనవారు తెలివి గలవారు గనుక మృతుని అస్తితగులబెట్టక తాము పంచుకొనుటకై బ్రాహ్మణులకు దానమిచ్చినచో మృతజీవునికి చేరునని గ్రంథములలో

వ్రాసిపెట్టిరి.

ఇట్లు మృతుని ఆస్తి దానముల రూపమున మన పండ్లారులు-పురోహితులు గ్రహింపసాగిరి. కాని అప్పుడు ప్రారంభదశలో దీనిని పెద్దలు, పండితులు తప్పగా పరిగణింపక పోలేదు. ఇట్టి దానముల గ్రహించు పండ్లారులను - పురోహితులను మహాబ్రాహ్మణులని పేరుపెట్టి దూరముగా నుంచిరి. మరియు నీ మృతకశ్రాద్ధములను గృహములలో పెట్టక గయలోనే పెట్టుచుండెడివారు. కావున నీది షోడశగృహ్య సంస్కారములలో చేరినది గాదని తెలియుచునే యున్నది. కాని కాలక్రమేణ పట్టుదల నడలి యీ అవైదిక మయిన మృతకశ్రాద్ధము సంఘములో వ్యాప్తమయినది. ఇండ్లలోనే శ్రాద్ధకర్మలు జరుపబడుచుండెను. కాగా మృతుని యాస్తిపంచుకొనుటకు ధర్మము పేరుతో మన పౌరాణికులు దానములు కల్పించిరని గ్రహింపవలయును. ఈ దానములలో శయ్యాదానము గొప్పదిగ వర్ణింపబడినది.

"ఉపతిష్ఠేత్సుఖం యాతి శయ్యాదాన ప్రభావత : ॥ 64॥

అతిపాప నమాయుక్తః స్వర్గలోకం న గచ్ఛతి

విమానవరమారాధ : సేవ్యమాన్ z పురోగజైః ॥66॥

(గరుడ. ప్రేత. అ. 24)

'శయ్యాదాన మిచ్చినచో ఎంతపాపము చేసినవాడైనను మరణించిన పిమ్మట విమానముపై నెక్కి స్వర్గమునకు పోవుననియు, అట నపురసలతో సేవలందుచు నానందదాయకముగ జీవితము గడుపు'ననియు గరుడ పురాణమున గలదు. ఎంత వచ్చి బూటకము !

ఇట్లు వేదవిద్యా శూన్యులయిన బ్రాహ్మణులు మృతకశ్రాద్ధములందు దానముల పేరిట ధనముతోపాటు పాపము కూడ నార్జించుచున్నారు.

"వేదప్రజిహితో ధర్మః అధర్మ స్తద్విపర్యయః"

అనగా వేదమందు చెప్పబడినది ధర్మము. దానికి విరుద్ధమైనది అధర్మము, అని మనుస్మృతి చెప్పుచున్నది. వేదమందు మృతక శ్రాద్ధము చెప్పబడలేదు. కాన అధర్మము. ఈ అధర్మాచరణమున బ్రాహ్మణు లిపుడు పతితులైరిని చెప్పక తప్పదు. అనరాదుగాని ఒక్క పురోహితుడును బాగుపడి

నట్లు కానరాదు. దీనిని తర్కబుద్ధితో నాలోచించినను - ఈ శ్రాద్ధదాన విషయమున దాత ప్రతిగ్రహీతలలో సంకల్పశుద్ధి యున్నట్లు కానరాదు. ఎట్లనగా - దాత మృత పితరునికొణకు దానము చేయుచున్నాడు. ఆ దాన ఫలము వానికి చెందవలెనని అతని యుద్దేశ్యము. కాన తానా (దాన) ఫలము పొందుటలేదు. ప్రతిగ్రహీతయు మృతజీవునికి చేరునని చెప్పి దానము తీసికొనుచున్నాడు. కనుక తా నా ప్రతిగ్రహీతఫలమును - ప్రయోజనమును పొందుటలేదు. ఇటు తన దానముతో ప్రతిగ్రహీత బాగుపడవలెనన్న భావము దాతకు గాని, దాతవలన దానము గ్రహించి బాగుపడుచున్నాననెడి భావము ప్రతిగ్రహీతకు గాని ఉండుటలేదు. కాన ఆదాన ప్రతిగ్రహముల వలన నిరువురికి మేలు కలుగుటలేదు. దాతకు ధననష్టము ; ప్రతి గ్రహీతకు నిత్య దారిద్ర్యము తప్పటలేదు. పాపము శాంతించుగాక !

ఇంతయేల? గరుడ పురాణముకూడ ఆఅవ యధ్యాయమున దాదాపు ఏబది శ్లోకములతో నిట్టి మూఢాచారముల నిందించుచున్నది. కాబట్టి మృతక శ్రాద్ధ విషయమున చైనావారి ననుకరించుచు మనవారు తమ కృత్యమును నమర్చించుకొనుటకై ఆ యా విషయములు, గాఢలు కల్పించి, పురాణములందు-విశేషించి గరుడ పురాణమునందు చేర్చిరని గ్రహింపవలయును. అందువలననే పురాణములందు - లేక ఒకే పురాణము నందును పరస్పర విరుద్ధాంశములు కనబడుచున్నవి.

5. కర్తవ్యము

ఇంతవరకు వేదశాస్త్ర ప్రమాణములతోను, యుక్తులతోను మృతక శ్రాద్ధమును గురించి పరిశీలించితిమి. ఎందుకనగా - వేదము సర్వధర్మములకు మూలము (వేదో z భిలో ధర్మమూలమ్) : వేద ప్రణిహితము ధర్మము. తద్విరుద్ధము అధర్మము. అని మాత్రమే ప్రమాణములు చూపి 'మృతకశ్రాద్ధము ప్రమాణ విరుద్ధము కనుక అధర్మము' అని నిర్ణయించినచో నెల్లరు సంగీకరింపక పోవచ్చును. హేతుబుద్ధికి నిలబడినగాని ధర్మమని కొంద రంగీకరింపరు. ధర్మనిర్ణయమున కదియు నవసరమే. అందుకనియే మన దర్శనకారులు.

"య స్రగ్మేణానుసంధత్తే స ధర్మః"

"యతో అభ్యుదయ నిశ్చేయస సిద్ధిః స ధర్మః".

"తర్కబుద్ధికి నిలబడునదే ధర్మము": ఇహ లోకమున అభ్యుదయము, పరలోకమున నిశ్చేయసము - మోక్షము - దేనివలన కలుగునో అది ధర్మము.' అని ధర్మ నిర్ణయమునకు రెండు ఒరపిడిరాళ్ళు ఇచ్చియున్నారు. ధర్మ నిర్ణయమునకు వేదశాస్త్ర ప్రమాణముల నంగీకరింపకున్నను, దీని (హేతువాదము) నంగీకరింపక తప్పదు. కనుకనే ప్రమాణముతోను - హేతువులతోను - యుక్తులతోను - మృతక శ్రాద్ధమును సమీక్షించితిమి. కాగా నిట్లు వేదశాస్త్ర పురాణ విరుద్ధము, యుక్తి విరుద్ధమును నైన మృతక శ్రాద్ధము అవైదికము, అయుక్తము నని గ్రహింపగోరుచున్నాడు.

కాని యింతతో చాలదు. కర్తవ్యము సూచింపవలెను. అప్పుడుగాని విషయము పూర్తికాదు.

I. పితృయజ్ఞము

గృహస్థులు నిత్య మాచరింపదగు పంచ మహా యజ్ఞములలో పితృయజ్ఞ మొకటి. పితృయజ్ఞమన పితరులను - తల్లిదండ్రులను - గురువులను గురించి చేయు సుత్తమ కర్మము. అది రెండు విధములు. ఒకటి శ్రాద్ధము; రెండు తర్పణము. శ్రద్ధతో ముదుసలి తల్లిదండ్రులకు, గురువులకు చేయుపరిచర్య శ్రాద్ధమనబడును. అన్న పానీయాదులతో వారిని తృప్తిపఱచుట తర్పణ మనబడును. ఈ పితృయజ్ఞము నిత్యకర్మలలో చేరినది. కనుకనే "కుర్యా దహారహః శ్రాద్ధమ్" నిత్యము శ్రాద్ధము చేయవలెను. అని మనుస్మృతి చెప్పెచున్నది. ఇట్లే శ్రాద్ధకర్మ బ్రదికియున్న పితరులకు - తల్లిదండ్రులకు - గురువులకు వర్తించునదిగానే కనబడుచున్నది. దీనినిబట్టియే "అపుత్రస్య గతి ర్నా స్తి" పుత్రులు లేనివారికి గతులు లేవు. అనగా బ్రతుకు తెరువు లేదు - అందురు.

కాని జీవిత పితరులకు శ్రాద్ధ తర్పణాదులు వర్తించు ననుటకు ప్రమాణ మేమి ? అని కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. దానికి పరమేశ్వరుని సృష్టి నియమమే

ప్రధానమగు ప్రమాణము, హేతువు. ఎట్లన ?

బాల్యములో శక్తిహీనులయిన బిడ్డలు స్వయముగ పోషణ రక్షణాది కార్యములు నిర్వర్తించుకొన జాలరు. కనక నప్పడు తల్లిదండ్రులే ఆ భారము వహించి, అహారాదు లొసంగి పోషించుచు వారికి పరిచర్యలొనర్తురు. అట్లే తల్లిదండ్రులు వృద్ధులై పోషణ రక్షణాది కార్యములు స్వయముగ నిర్వర్తించుకొనలేని స్థితిలో నున్నప్పుడు బిడ్డలు శక్తి సంపన్నులై ఆ భారము వహింతురు. ఇది నియమము.

దీనినే శాస్త్రభాషలో చెప్పిన పితృఋణము తీర్చుట యందురు. మానవునకు పుట్టకతో నేర్పబడిన (జాయమాన్ హి వై నరః త్రిభిః ఋణైః ఋణమాన్ జాయతే) మూడు ఋణములలో పితృఋణము గొప్పది. ఇహలోకమున భాగానుభవమున కుపకరించు శరీరమును జీవుడు తల్లిదండ్రుల నుండి పొందినాడు. ఆ ఋణమును తీర్చుకొనుటకు మునలితనములో తల్లి దండ్రులకు శ్రాద్ధ తర్పణాదు లొనర్చక తప్పదు.

ఇంకను వార్ధకమున పితరు లనుభవించు బాధలను - దుఃఖములను పున్నామ నరకముగ పేర్కొందురు. అట్టి పుత్ అను నరకమునకు సంబంధించిన బాధలనుండి పితరులను రక్షించువాడు కనుకనే కొమరునకు పుత్రుడను నామము కలిగినట్లు శాస్త్రములందు చెప్పబడినది.

"పున్నామ్నో నరకాత్ యస్మాత్ త్రాయతే పితరం నుతః

తస్మాత్ పుత్ర ఇతి ప్రోక్తః : స్యయమేవ స్యయంభువా."

'ముదుసలి తనమున ననుభవించు పుత్ అను నరకమునుండి - బాధలనుండి - తండ్రిని రక్షించును. కనుక పుత్రుడను పేరు కుమారునికి కలిగినది.'

ఇట్టి పున్నామ నరక బాధలనుండి పుత్రులు లేనివారికి రక్షణ - ముక్తి లభింపదు కనుకనే " అపుత్రస్య గతి ర్నాస్తి"అను ప్రసిద్ధియు నేర్పడినది. కనుకనే మనువు.

"కుర్యా దహరహః శ్రాద్ధ మన్నాద్యేనోదకేన వా

పయో మాల ఫలైర్వాపి పితృభ్యః ప్రీతిమావహన్." (3-82)

అను శ్లోకములో 'ప్రేమతో నాహ్వనించి అన్నోదకములతోను, పయో మూల ఫలాదులతోను, నిత్యము పితరులకు శ్రాద్ధము చేయవలెను.' అనుచు నియమించినాడు.

ఇందు పితరుల యాహ్వనమును, ఆహార పదార్థములుగ పయోమూల ఫలాదులను, నిత్యకర్మగ శ్రాద్ధమును పెర్చెనుటచే జీవిత పితరులకే శ్రాద్ధము వర్తించునని తెలియుచున్నది. మృత పితరులకట్టి యాహ్వనముగాని, ఆహారము పెట్టుటగాని, నిత్యశ్రాద్ధము చేయుటగాని జరుగదు. మృతజీవులకు నిత్యము శ్రాద్ధ తర్పణాదులొనర్చు విధియు నెక్కడను గానరాదు. అది సాధ్యమును కాదు. జరుగుటయు లేదు.

ఇంకను

"అభివాదన శీలస్య నిత్యం వృద్ధోపసేవినః

చత్వారి తస్య వర్ణంతే ఆయుర్విద్యా యశోబలమ్".

అను శ్లోకములో 'నిత్యము పూజ్యులయిన వృద్ధులను సేవించు పుత్రాదులకు ఆయువు, విద్య, యశస్సు, బలము వృద్ధి నొందు ననియు' మనువు చెప్పియున్నాడు.

నిత్య కర్మలలో చేరిన పంచ మహాయజ్ఞములలో చెప్పబడిన పితృ యజ్ఞము జీవిత పితరులకు సంబంధించిన దనుటలో నెవరికిని సందియ ముండదు. శ్రాద్ధ తర్పణ పదములతో నా పితృ యజ్ఞమునే మనువు వ్యవహరించుటయు కలదు.

"పితౄన్ శ్రాద్దేశ్య" (3-81)

"పితృయజ్ఞశ్చ తర్పణమ్" (3-70)

కావున శ్రాద్ధ తర్పణములు పితృ యజ్ఞమునకు పర్యాపదములుగ గ్రహింపనగును.

ఇంకను మృతక శ్రాద్ధమున ముగ్గురు పితరులకే పిండోదకాదు లిచ్చుట చూచినను జీవిత పితరులకే యిది వర్తించుననియు సూచిత మగుచున్నది. ఎట్లన ?-మానవ జీవితము సాధారణముగ నూరేండ్లని చెప్పబడును. ("జీవేమ శరదశ్శతమ్ - జిజివిషేత్ శతగ్ంసమాః") ఎక్కువ కాలము జీవించు పితరు

లున్న కుటుంబములో సామాన్యముగ తండ్రి, తాత, ముత్తాతలు అనగా మూడు తరములవారు జీవించియుందురు. కావున ముని మనుమడు వృద్ధులయిన పై ముగ్గురు పితరులను పోషింపవలసి యుండును. కాగా నిట్లు జీవిత పితరులు ముగ్గురికే పిండోదకాదులతో శ్రాద్ధ తర్పణము లొనర్చుట యుక్తము, సాధ్యము నగును. కాని మృత పితరులకగుచో మువ్వరికే యేల ఒనర్చవలెను? మృతు లెందరో యుందురు. కావున ముగ్గురు పితరులకు పిండోదకాదు లొనర్చవలె ననువిధియు జీవిత పితరుల కనియే సూచించు చున్నది.

కావున జీవిత పితరులకే శ్రాద్ధ తర్పణాదులు వర్తించు ననుటలో నెట్టి నందియము లేదు. అయితే చైనీయులనుండి (నంక్రమించిన) అనుకరింపబడిన మృతక శ్రాద్ధము గరుడ పురాణ కల్పనలతో బహుళ ప్రచారమందుటచే శ్రాద్ధ తర్పణ పిండోదకాదులు మృతజీవులకే అను భ్రాంతి లోకములో వ్యాపించినది. అంధానుకరణముతో మృతక శ్రాద్ధము స్థిరమయినది.

మరియు పితర శబ్దార్థమును పరిశీలించినచో శ్రాద్ధ తర్పణములు జీవిత పితరులకు వర్తించునవిగానే స్పష్టమగును.

2. పితర శబ్దార్థము

పితృశబ్దమునకు బహువచనము పితరులు. ఇది అనే కార్థములలో వైదిక వాఙ్మయమున కనబడుచున్నది.

"మానో వధీ : పితరం మోత మాతరమ్" (యజు. 16-15)

'తల్లిదండ్రుల వధింపకుము'.

"పుత్రా సో యత్ర పితరో భవంతి" (ఋ. 1-89-9)

'మా పుత్రులు పితరులగువరకు మా యాయువు కాపాడుము.'

పై వేదమంత్రములలో తల్లిదండ్రులను నర్థమున పితర శబ్దము వాడబడినది.

"యాం మేధాం దేవగణాః పితరశ్శోషానతే" (యజు. 32-14)

'ఏ బుద్ధిని విద్వాంసులు, ఆచార్యులుపొంది ఉపాసించుచున్నారో',

ఈ వేదమంత్రమున ఆచార్యు లను నర్థమున వాడబడినది.

“పితా పితా వా పాలయితా వా జనయితా” (నిరుక్తము)

‘పోషకుడు, రక్షకుడు, జనకుడు (కన్యవాడు) పితయనబడును.’

జనకుడు అనునర్థముతోపాటు పోషకుడు రక్షకుడు నను నర్థములు కూడ పితృశబ్దమునకున్నట్లు నిరుక్తకారుడు (యాస్కమహర్షి) చెప్పుచున్నాడు.

“జనితా చోపనేతా చ యస్తు విద్యాం వ్రయవృత్తి

అన్నదాతా భయత్రాతా పంచై తేపితరః స్మృతాః” (చాణక్య 5-22)

‘తండ్రి, ఆచార్యుడు (ఉపనయనము చేసినవాడు) అధ్యాపకుడు, అన్నదాత, భయత్రాత - ఈ అయిదుగురు పితరులు అనబడుదురు.’ అని చాణక్యనీతి దర్శనమున గలదు.

ఇట్లు వైదిక సాహిత్యములోను, ఇతర గ్రంథములలోను పితర శబ్దము జీవిత మాతాపితల, గురుజనుల నిమిత్తమే ప్రయోగింపబడినది. కాని మృతక జీవులకు వాడబడలేదు. మృతులు ప్రేత లనబడుదురు. కాని పితరు లనబడరు.

మరియు ఒకటి ఆలోచింపవలెను. స్త్రీ పురుష భేదముగాని, పితా పుత్రాది సంబంధముల వ్యవహారము గాని స్థూల దేహమునకు సంబంధించి యుండును. తల్లిదండ్రులనుండి సంక్రమించిన స్థూలదేహము విడిచిన జీవుడు స్త్రీ గాదు; పురుషుడుగాదు. తండ్రిగాదు; తల్లిగాదు. అని లోగడ చెప్పుకొంటిమి. కాన ‘మాతాపితా పుత్రాదుల సంబంధము శరీరముతోగాని, జీవులతో గాదనియు, తల్లిదండ్రులు శరీరముల సుతృన్నము చేయుచున్నారే గాని జీవులను గాదనియు, జీవులు అనాదులు, అనుతృన్నములు ననియు’ గ్రహింపవలెను.

కావున పితృశ్రాద్ధముగాని, పితృతర్పణముగాని (స్థూలశరీరధారులగు) జీవిత పితరులకు సంబంధించినదేగాని, మృతజీవులకు సంబంధించినది గాదని తెలియవలెను.

3. పితృపక్షము

ఇట మరొక విషయము కూడ గుర్తింపగోరుచున్నాను. ప్రస్తుతము లోకములో భాద్రపద బహుళపాడ్యమి మొదలుకొని అమావాస్యవరకు శ్రాద్ధ పక్షము లేక పితృపక్షము అని పేరుపెట్టి మృతపితరులకు పిండములు వేయు నాచారము కలదు గదా ! అట్లు చేసిన దివంగతులగు నాత్మలకు శాంతి, సుఖము కలుగునని చెప్పుదురు. ఇది వికృతమైన వైదికధర్మ స్వరూపమని గ్రహింపవలయును.

ప్రాచీనకాలమున మన పూర్వులు గృహస్థాశ్రమము వీడిన తరువాత అరణ్యమునకు వెళ్ళి వానప్రస్థాశ్రమమున జీవితము గడపుచుండెడివారు. దానినే యొక మహాకవి 'వార్ధకే మునివృత్తీనాం' అని వర్ణించినాడు. అప్పుడు వారికి పితరులను వ్యవహారము గలదు. గృహస్థులవృద్ధవృద్ధు వారి యాశ్రమములకు వెళ్ళి వారికి అన్నవస్త్రాది సౌకర్యములు కలిగించుచుండెడివారు. వానకాలములో వాగులు ప్రవహింపసాగినపుడు గృహస్థులచ్చటికి వెళ్ళలేకపోయెడివారు. వర్షములు వెనుకాడగానే వారిని తమ యిండ్లకు తీసికొనివచ్చి, అన్న వస్త్రాదులతో నత్యరించి, అశీర్వాద ఉపదేశములను పొంది వేడుకలు చేసికొనెడివారు. దీనికి పితృపక్షమని వ్యవహారము. కాలాంతరమున నీ యాచారము తగ్గిపోయినది ; మారిపోయినది. జీవిత పితరులకు అన్నవస్త్రాదు లిచ్చుటకు బదులు అజ్ఞానకారణమున మృతపితరులకు శ్రాద్ధముపెట్టు నాచారము స్థిరమయినది. ఇప్పుడిది మరింత వికృతరూపము దాల్చినది. వ్రతిగృహస్థు పిండములను కాకులకు వేయచున్నాడు. పితరులు కాకులై పిండములు తినుటకు వచ్చుచుందురా? అనరాదుగాని పెంటతినెడి కాకి పితరు డెట్లును? మృతకశ్రాద్ధమున కాకులకు భోజనము పెట్టుటలో కారణము కనబడదు. పౌరాణిక పురోహితులవలె కాకులు పితరులయొక్క యేజంటులా యేమి?

భాద్రపద మాసమున వనస్థపితరుల నాహ్వానించి గృహస్థులు అన్న వస్త్రాదులతో సత్కరించి అశీర్వాదోపదేశములు పొందుచుండెడివారనుటకు వేద ప్రమాణము కూడ గలదు.

"అయంతు నః పితరః సోమ్యానః

అగ్నిష్వాతాః పథిభి ర్దేవయానైః

అస్మిన్ యజ్ఞే స్యధయా మదన్తే

అధిబ్రువన్తు తే అవన్తస్సాన్" (య. 16-58)

'ఈ మార్గమున పితరులు వచ్చి యీ యజ్ఞములో అన్నముతో ప్రసన్నులగుచు మాకుపదేశించి మమ్ము రక్షింతురుగాక!'

ఇది యజుర్వేదమంత్రము. పౌరాణిక పండితులు దీనిని మృతపితరుల నాహ్వానించుట కుపయోగించుచున్నారు. కాని మృతకశ్రాద్ధమున దీనికి ప్రసక్తియే కనబడదు. మృతపితరులు వచ్చుటగాని, అన్నవస్ర్రాదులతో సత్కరింపబడి తృప్తిపడుటగాని, ఆశీర్వాదోపదేశము లిచ్చుటగాని జరుగుపని గాదు.

4. సారాంశము

ప్రాచీనకాలమునుండియు వైదికజీవనమున పితృయజ్ఞము నిత్య కర్మగా పాటింపబడుచున్నది. ధర్మశాస్త్రములలో - గృహ్యసూత్రములలో నదియే శ్రాద్ధ పితృతర్పణముల పేరిట వ్యవహరింపబడినది. కావున శ్రాద్ధ తర్పణములు జీవిత పితరులకు వర్తించునవేగాని మృతజీవులకు గాదు.

బౌద్ధులకాలమున చైనీయుల ననుకరించుటతో మృతకశ్రాద్ధము వచ్చినది. ఇది జీవునకు శరీరసంబంధముతో నేర్పడిన షోడశ సంస్కారము లలో జేరినది గాదు. మృతజీవులకు జీవితముతో నెట్టి సంబంధము నుండదు. కాగా ఒక తెగవారు అమాయకులున, అజ్ఞానులను మోసగించి ధనమార్జించుట కేర్పరచిన క్రియ మృతకశ్రాద్ధము.

కావున బుద్ధిమంతులయిన మానవులలోంచి ఆచారములలో నున్న చెడుగును విడుచుటకు యత్నింపవలెను. అంధానుకరణము పనికి రాదు. అది మానవుల పనిగాదు. మానవులు జ్ఞానము కలవారు. అది యుపయోగించుకొనకున్న ప్రగతిలేదు ; ముక్తి లేదు.

సీ॥ ఇహమందు తండ్రికి బహుమంచి టంగులు
 మృతుడైన పిమ్మట మెతుకు నేయి
 మనియుండు తండ్రితో మాటలాడుట సున్న
 చచ్చిపోయిన వెన్న శ్రాద్ధకర్మ
 బ్రదికిన పితరున కతులితవ్యభలును
 మృతుడైన పిదప నమ్మతిని తిథియు
 జీవిత పితయాజ్ఞ చెవిజేరగా రాదు
 చనిపోవ స్మారకసభలు మెండు
 అకట పితృభక్తి భువిలోన వికటమయ్యె
 కాడుచేరిన పిమ్మట గలిగె శ్రద్ధ
 వింత యయ్యెడు మనవారి విధులరీతి
 మనన మొనరించి వర్తింపు డనవరతము.

ఓమ్ తత్ సత్